

Огляд інфляції (2019 рік)

Головне

Продовжилося суттєве зниження інфляційного тиску, що випереджало прогнозні показники. Зміцнення обмінного курсу гривні до іноземних валют створювало дефляційний вплив на всі внутрішні ціни (як на споживчі, так і на цінові показники всього реального сектору економіки).

Як результат споживча інфляція за підсумками 2019 року уповільнилася до 4,1% і була близькою до нижньої межі цільового діапазону ($5\% \pm 1$ в. п.).

Уперше зафіксована нетипова для грудня дефляція на споживчому ринку – ціни знизилися на 0,2% (раніше у грудні фіксувалося лише зростання цін, зокрема, найнижче зростання становило 0,2% в 2011-2012 роках). Це, окрім курсовою динамікою, обумовлено: по-перше, зниженням ціни на природний газ для потреб населення. По-друге, насиченням окремих сегментів продовольчого ринку, що дозволило зламати сезонність продовольчого ринку і залишити ціни в грудні незмінними.

Ціни у промисловості за підсумками 2019 року зафіксували рекордне зниження - аж на 7,4%. Ціни у будівництві у листопаді 2019 року уповільнилися до 0,9% у річному розрахунку (з 1,7% у жовтні 2019 року).

Ключові індикатори

	Грудень 2019 (листопад 2019)	
	Місячна зміна, %	Річна зміна, %
Індекс споживчих цін	-0,2 (0,1) ↓	4,1 (5,1)
Індекс цін виробників	-3,6 (-3,0) ↓	-7,4 (-4,5) ↓
Індекс цін реалізації сільськогосподарської продукції	0,8 ¹ (1,5 ²)	-12,0 ¹ (-12,1 ²) ↓
Індекс цін у будівництві	-0,2 ¹ (-0,8 ²) ↓	0,9 ¹ (1,7 ²)
	IV квартал 2019 (III квартал 2019)	
	Квартальна зміна, %	Річна зміна, %
Тарифи на вантажні перевезення залізничним транспортом	0,0 (0,0)	14,2 (14,2)
Ціни на житло (первинний ринок)	3,1 (0,3)	7,9 (6,4)

¹ Дані за листопад

² Дані за жовтень

Джерело. Держстат

Ключові фактори

↓ Стримуючі:

- Зміцнення обмінного курсу гривні
- Висока пропозиція окремих продовольчих товарів
- Жорсткі монетарні умови, зокрема високий рівень реальних процентних ставок
- Зниження цін на природний газ на європейському ринку
- Зниження цін на добрива, вугілля та базові метали на світовому ринку

↑ Інфляційні:

- Стійке нарощення споживчого та інвестиційного попиту
- Підвищення цін на електроенергію
- Зростання витрат на оплату праці високими темпами
- Зростання вартості залізничних перевезень
- Зростання цін на залізну руду на світовому ринку

Очікування

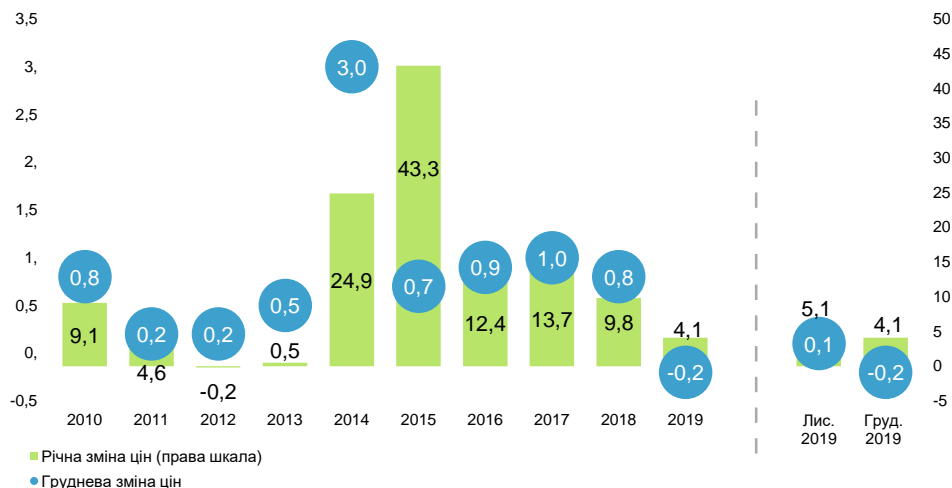
Зміцнення обмінного курсу гривні, зниження цін на сировинні товари на глобальних ринках та останні рішення щодо ціноутворення у сфері ЖКГ зумовляватимуть низькі показники інфляції щонайменше в першій половині 2020 року. Загалом за рік показники інфляції будуть ймовірно нижчими порівняно з жовтневим прогнозом.

Огляд інфляції (2019 рік) ІСЦ: у цільовому діапазоні на тлі нетипової дефляції в грудні

Головне

Споживча інфляція сповільнювалася 5 місяців поспіль і у грудні 2019 року досягла 4,1% (мінімальний рівень за останні 6 років), що значно нижче за жовтневий прогноз Уряду – 6,7%. У результаті споживча інфляція наблизилась до нижньої межі цільового діапазону (5% ± 1 в. п.). Уперше зафіксована нетипова для грудня дефляція на споживчому ринку – ціни знизилися на 0,2% (раніше у грудні фіксувалося лише зростання цін, зокрема, найнижче зростання складало 0,2% в 2011-2012 роках).

Зміни цін на споживчому ринку, %

Ключові грудневі стримуючі фактори

Нетипове для грудня зниження цін викликано суттєвим зміцненням гривні та найбільшим упродовж року зниженням ціни на природний газ для потреб населення.

Огляд інфляції (2019 рік) ІСЦ: ключові сегменти

Ключові висновки

Майже за всіма товарами відбувається стрімке уповільнення інфляції, тоді як темпи зростання послуг все ще залишаються високими.

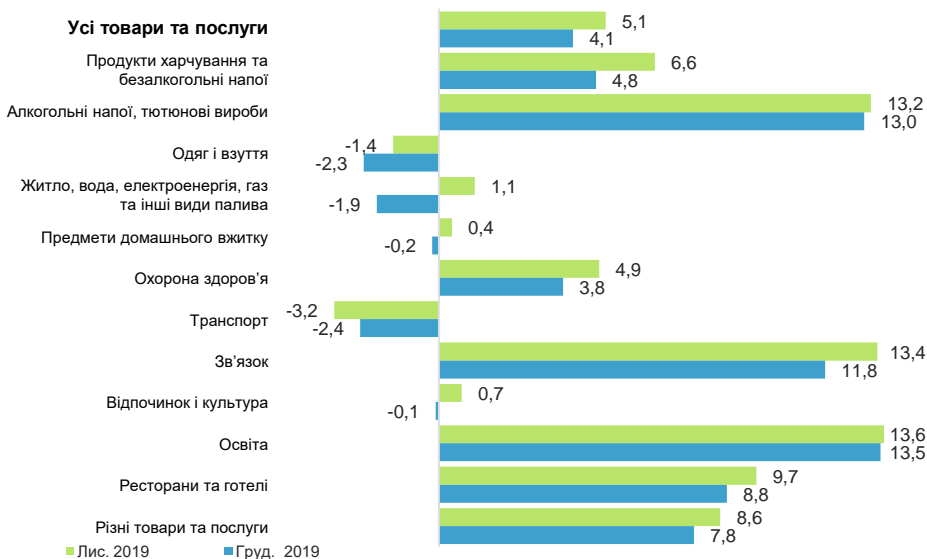
Найбільший внесок у зниження річної споживчої інфляції мали:

уповільнення зростання цін на продукти харчування та безалкогольні напої з 6,6% у листопаді до 4,8% у грудні, зважаючи на їх значну вагу у споживчому наборі (45,4%);

здешевлення природного газу для потреб населення – майже на 30%, що визначило зниження цін на комунальні послуги;

зниження цін у транспорті та на одяг і взуття.

Зміни цін за розділами товарів та послуг, % у річному розрахунку

Зміни цін по 4 групах, % у річному розрахунку

Ціни на товари короткострокового користування (лівова частка яких складають продукти харчування) та на послуги уповільнилися, що відбулося попри стійке зростання споживчого попиту і підвищення витрат, зокрема на оплату праці.

Водночас ціни на переважно імпортні товари знижувалися, що відобразилося на ціновій динаміці товарів середньо- та довгострокового користування.

Огляд інфляції (2019 рік)

Споживчі ціни: ключові внутрішні фактори

Головне

Фактор стрімкого зміцнення гривні наприкінці року суттєво переважив вплив з боку стійкого споживчого попиту та зростання заробітних плат.

Ключові стримуючі фактори

Зміцнення гривні

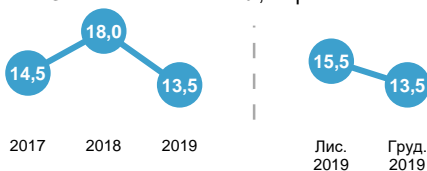
Зміцнення гривні мало вплив на внутрішні ціни як прямий (зниження цін на товари, що є переважно імпортними), так і непрямий ефект (уповільнення зростання цін на вітчизняні товари та послуги).

Зміни цін на вітчизняні, переважно імпортні товари та послуги, % у річному розрахунку

Монетарні умови

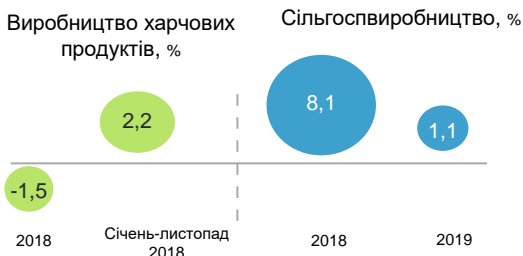
Облікова ставка НБУ, % річних

Незважаючи на рішення Правління НБУ щодо зниження облікової ставки на 2 п.п. до 13,5% річних, такий її рівень все ще залишається високим у реальному вимірі і стримує попит та, відповідно, інфляцію.

Насичення сегментів продовольчого ринку у 2018-19 рр.,

% у середньому за період

Наразі рівень пропозиції продуктів харчування є сприятливим для подальшого уповільнення зростання цін на продовольчому ринку.

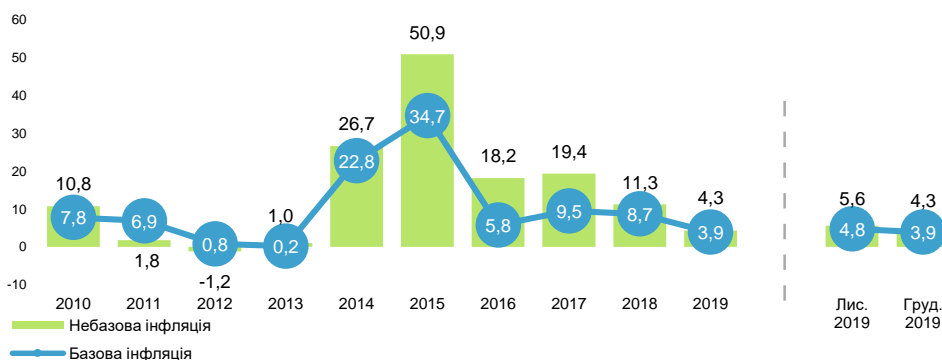
Огляд інфляції (2019 рік) Споживчі ціни: базова і небазова інфляція

Ключові висновки

Ціни на більшість товарів і послуг, які входять до складу як базової, так і небазової компоненти інфляції уповільнили своє зростання або взагалі знижувалися (непродовольчі товари, що є переважно імпортними).

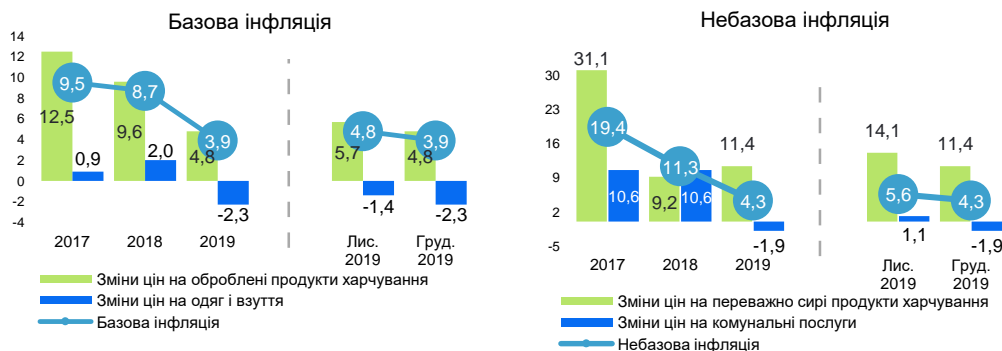
Уповільнення небазової інфляції мало свої особливості – більше залежало від зниження окремих цін на світовому ринку. Так, здешевлення природного газу та нафти визначило відповідну динаміку цін на внутрішньому ринку, що позначилося на зниженні вартості окремих комунальних послуг та в транспорті (сприяло зниженню цін на паливо та мастила).

Базова і небазова інфляція, % у річному розрахунку

Зростання цін на продукти харчування, які є сировинними або з низьким ступенем промислової обробки, хоча і дещо сповільнювалося (за розрахунками Мінекономіки з 14,1% у листопаді до 11,4% у грудні), проте за підсумком 2019 року є вищими ніж у 2018 році. Це пов'язано зі зниженням пропозиції плодоовочевої продукції власного виробництва внаслідок несприятливих погодних умов кінця травня – початку червня 2019 року.

Зміни окремих компонент базової і небазової інфляції, % у річному розрахунку

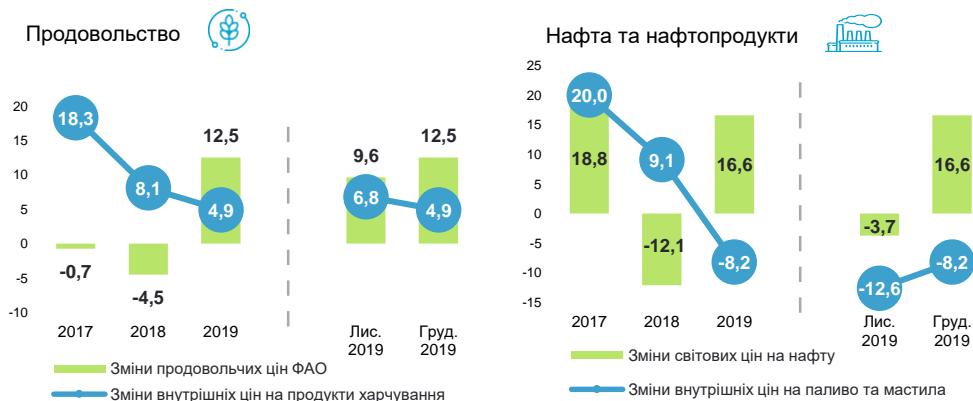
Огляд інфляції (2019 рік)

Споживчі ціни: зовнішні фактори

Ключові висновки

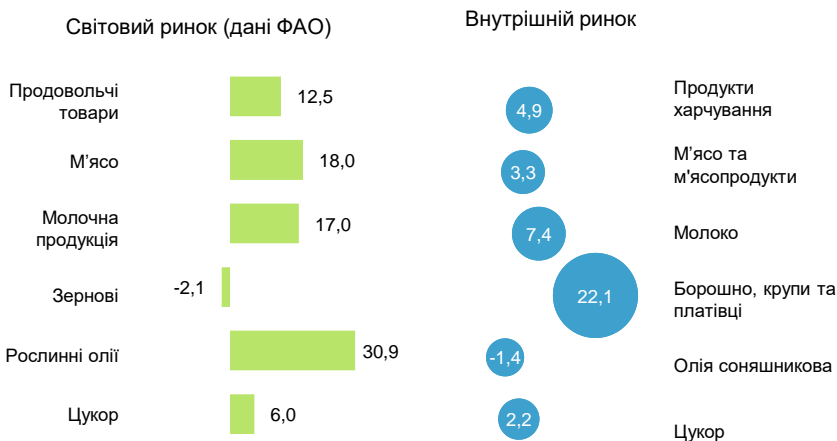
Зростання світових цін на продовольство (за оцінками ФАО ціни досягли максимального рівня за останні п'ять років) та відновлення зростання цін на нафту створюють передумови для зростання внутрішніх цін.

Зміни цін на внутрішньому та світовому ринках, % у річному розрахунку

Найбільш відчутно на українському споживчому ринку може позначитися зростання зовнішніх цін на м'ясо, молочні продукти та рослинну олію.

Зміни окремих продовольчих цін, % у річному розрахунку

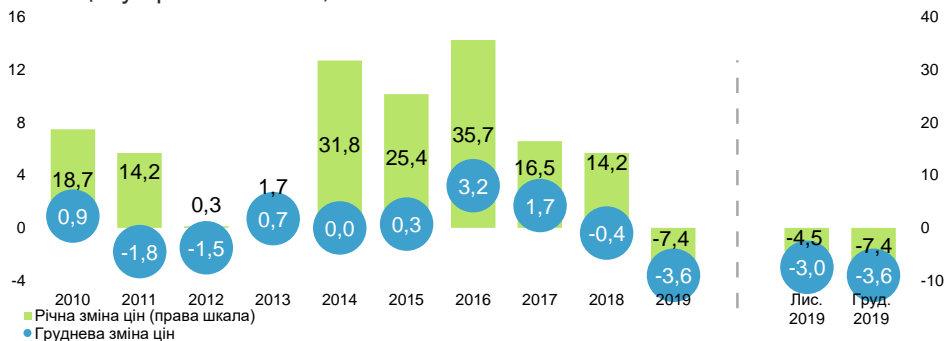
Огляд інфляції (2019 рік)

Ціни у промисловості: ключові галузі

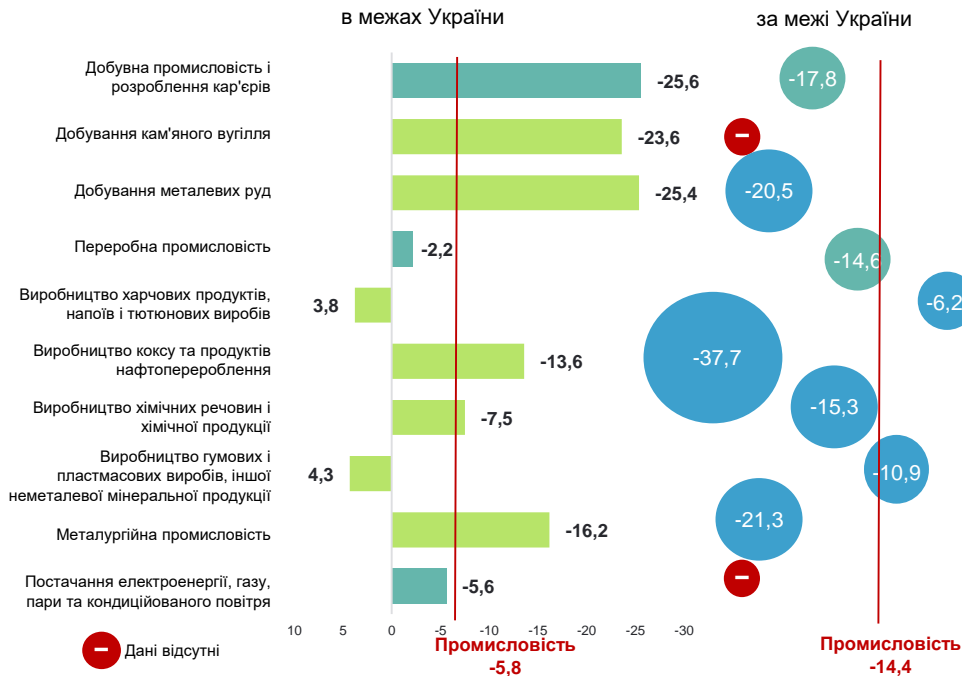
Головне

Ціни у промисловості зафіксували рекордне зниження в річному розрахунку - аж на 7,4% у грудні («мінус» 4,5% у листопаді). У розрахунку до попереднього місяця прискорилося зниження цін – до 3,6% («мінус»3% у листопаді). Майже за всіма галузями та високими темпами знижувалися ціни на продукцію, що реалізовувалася за межами України. Це було пов'язано із зниженням доларових цін на цю продукцію на світовому ринку.

Зміни цін у промисловості, %

Зміни цін за окремими галузями у грудні 2019 року, % у річному розрахунку

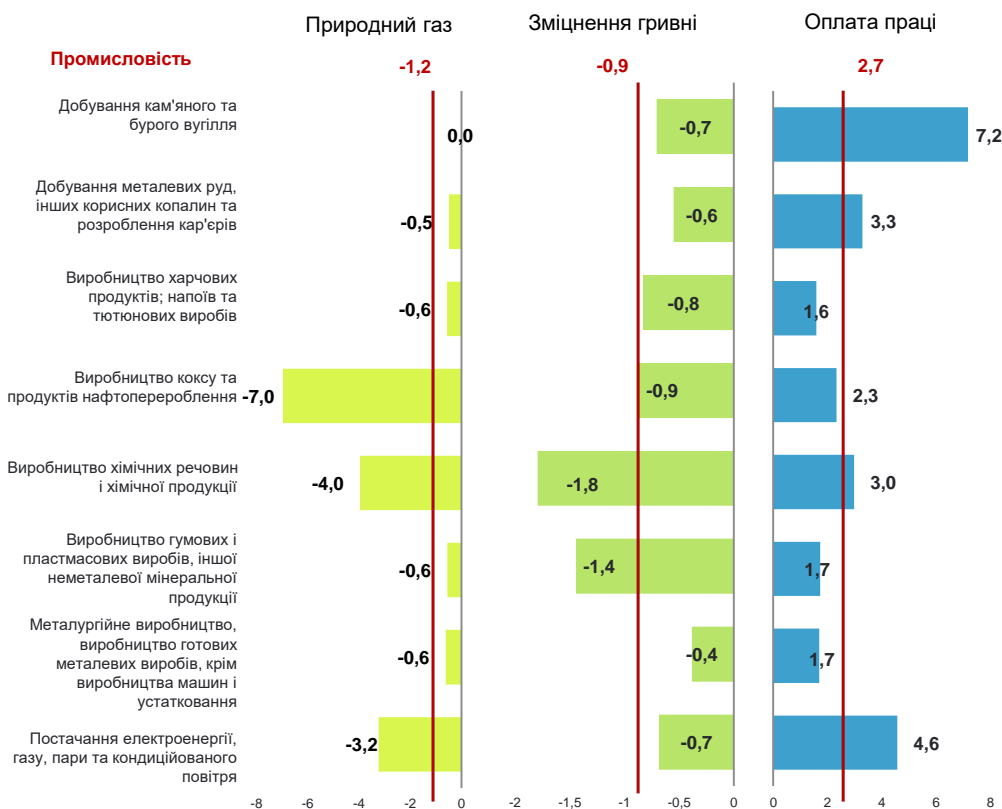
Огляд інфляції (2019 рік) Ціни у промисловості: ключові фактори

Ключові висновки

Собівартість виробництва у 2019 році формувалась під дією різноспрямованих факторів. Так, знижувалися світові ціни на: базові метали, природний газ, добрива, вугілля. Водночас збільшувався тиск з боку внутрішніх факторів: зростання витрат на оплату праці, електроенергію, вантажні залізничні перевезення.

Зростання середньомісячної заробітної плати найбільше вплинуло на окремі галузі, які мають високу частку витрат на оплату праці у собівартості продукції (у добуванні кам'яного вугілля, а також у постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря).

Вплив окремих компонентів витрат на галузі (внески), відсоткових пунктів

Огляд інфляції (2019 рік) Додаток

Розрахунки впливу підвищення цін на компоненти витрат на загальну зміну цін в окремих галузях промисловості

	Всього за всіма видами промисловості	Добування каменю та бурого вугілля	Добування металевих руд, інших корисних копалин та розроблення кар'єрів	Виробництво харчових продуктів; напоїв та тютюнових виробів	Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	Виробництво хімічних речовин і мінеральних продуктів	Виробництво уzewих і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиціонованого повітря
--	--------------------------------------	------------------------------------	---	---	--	--	--	--	---

Питома вага компонентів витрат у вартісній структурі випуску промисловості, %

Сільськогосподарська продукція	5,9	0,3	0,0	23,0	0,0	1,3	0,1	0,0	0,1
Харчові продукти, напої та тютюнові вироби	2,1	0,0	0,0	8,7	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0
Природний газ	4,1	0,0	1,7	1,9	24,2	13,7	1,9	2,1	11,2
Електроенергія	5,8	14,7	12,8	3,7	3,0	7,8	5,1	6,2	9,7
Вугілля	5,4	2,3	0,0	0,3	33,0	0,1	1,5	6,3	22,7
Металеві руди	3,2	0,9	7,7	0,4	0,3	0,9	6,0	11,4	0,0
Кокс та продукти нафтоперероблення	3,7	2,4	4,7	1,5	2,6	5,3	3,3	11,5	1,2
Нафта	1,6	0,0	0,7	0,7	9,4	5,3	0,7	0,8	4,4
Металургійна продукція	6,6	0,8	2,3	0,4	0,1	0,4	3,8	20,9	5,4
Транспорт	1,9	1,1	3,7	2,3	2,2	1,5	1,8	2,1	1,5
Інші імпортовані складові витрат	18,2	14,1	11,1	16,7	17,5	36,0	28,9	7,7	13,7
Оплата праці у відповідній галузі	11,7	31,8	12,0	7,9	6,0	10,3	8,8	7,4	15,3
Інші	29,7	31,6	43,2	32,4	1,5	17,1	38,1	23,5	14,8

	Зміни середньорічні, %		Внески зміни вартості компонентів витрат до загальної зміни цін у промисловості, в.л.							
--	------------------------	--	---	--	--	--	--	--	--	--

Зміни цін реалізації сільгосппродукції	-6,9	-0,4	0,0	0,0	-1,6	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0
Зміни цін на харчові продукти, напої та тютюнові вироби	4,0	0,1	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни цін на природний газ	-28,8	-1,2	0,0	-0,5	-0,6	-7,0	-4,0	-0,6	-0,6	-3,2
Зміни цін на електроенергію	11,1	0,6	1,6	1,4	0,4	0,3	0,9	0,6	0,7	1,1
Зміни цін у добуванні вугілля	-0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3	0,0	0,0	-0,1	-0,2
Зміни цін у добуванні металевих руд	8,9	0,3	0,1	0,7	0,0	0,0	0,1	0,5	1,0	0,0
Зміни цін на кокс та продукти нафтоперероблення	-3,8	-0,1	-0,1	-0,2	-0,1	-0,1	-0,2	-0,1	-0,4	0,0
Зміни цін на нафту	-9,9	-0,2	0,0	-0,1	-0,1	-0,9	-0,5	-0,1	-0,1	-0,4
Зміни світових цін на базові метали	-9,9	-0,7	-0,1	-0,2	0,0	0,0	0,0	-0,4	-2,1	-0,5
Зміни цін на транспорт (залізничний)	10,7	0,2	0,1	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Девальвація (+) / ревальвація (-) гривні до долара США	-5,0	-0,9	-0,7	-0,6	-0,8	-0,9	-1,8	-1,4	-0,4	-0,7
Підвищення оплати праці у відповідній галузі*	22,9	2,7	7,2	3,3	1,6	2,3	3,0	1,7	1,7	4,6
Інші	12,4	3,7	-9,0	4,6	4,5	2,4	1,7	6,9	-9,1	10,7
Всього	4,1	4,1	-0,9	8,9	4,0	-3,8	-0,8	7,3	-9,1	11,4

Примітка. Дані за 11 місяців 2019 року

*Для розрахунку впливу оплати праці на формування цін у окремих галузях промисловості бралися дані щодо підвищення рівня оплати праці у відповідній галузі.